

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ
ЕКОНОМСКА ТЕОРИЈА НА ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Со Одлука бр.1202-67/18 од 19.4.2019 година донесена на 170. седница на наставно-научниот совет на Економски факултет, одржана на 18.04.2019 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област *економска теорија* на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во состав:

- академик Гоце Петрески, редовен професор на Економски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (претседател);
- д-р Трајко Славески, редовен професор на Економски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (член);
- д-р Круме Николоски, редовен професор на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (член).

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 20.3.2019 година и во предвидениот рок единствено се пријави **доц. д-р Дарко Лазаров**.

Комисијата внимателно ги разгледа приложените документи и материјали и утврди дека кандидатот д-р Дарко Лазаров, врз основа на распишаниот Конкурс, уредно, навремено и во согласност со барањата во Конкурсот ги доставил следниве документи:

1. Пријава;
2. Универзитетска диплома за доктор на економски науки (оригинал + 3 копии заверени на нотар);
3. Кратка биографија (CV) (четири примероци);
4. Потврда за познавање на странски јазик;
5. Уверение за државјанство;
6. Список на објавени научни и стручни трудови (и по еден примерок од трудовите издадени во меѓународни списанија и меѓународни конференции);
7. Еден примерок од докторскиот труд;
8. Уверение за положени испити на прв и на втор циклус студии.

Врз основа на приложената документација, Комисијата има чест да му го поднесе на Наставно-научниот совет на Економски факултет следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатот **д-р Дарко Лазаров** е роден на 8.4.1984 година во Штип. Основното и средното гимназиско образование го завршува во родниот град. Во учебната 2002/2003 година се запишува на Економски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и дипломира во 2007 година, со просечен успех од 8.57.

Во академската 2007/2008 г. се запишува на постдипломски студии на Економскиот институт во Скопје, на насоката Меѓународна економија и истите ги завршува со просечен успех од 9.71. Во 2009 година со одбрана на магистерскиот труд *„Сиромаштија, нееднаквост и квалитет на живот во Република Македонија“*, се стекнува со звање магистер на економски науки.

Во 2011 година се запишува на докторски студии на Економскиот факултет во Белград, за подоцна да ја пријави својата докторска дисертација под наслов *„Анализа на детерминантите на динамиката на македонската економија во контекст на институционалната економија и новата теорија на раст“* на Економски факултет

при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, под менторство на академик Гоце Петрески. Со успешната јавна одбрана на 13.6.2014 година се стекнува со звањето доктор на економски науки.

Во 2007 година, д-р Дарко Лазаров се вработува како помлад асистент во областа економска теорија на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Во 2010 година тој е избрана за асистент, а потоа во 2013 година е реизбран во истата област. Во тој временски период остварува забележителни научноистражувачки и наставно-образовни активности.

На 1.10.2014 г. е избран за доцент на Економскиот факултет во наставно-научната област економска теорија. За време на овој избран период кандидатот има забележителни наставно-образовни и научноистражувачки активности како што се: наставно-образовен ангажман на предметите Основи на економија, Микроекономија, Макроекономија и Економија на иновации на наставните кампуси во Штип, Струмица и во Скопје, како и наставниот ангажман на предметите Основи на економија на Правен факултет и Микроекономија на Факултет за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип; раководител на Катедра за економија, дел од комисија за изработка на елаборати за прв, втор и трет циклус студии на Економски факултет; учесник на повеќе реномирани меѓународни конференции; остварени студиски и истражувачки престои на европски универзитети; објавени научни и стручни трудови во меѓународни списанија индексирани во најпрестижните научни бази како што се Web of Science и Scopus; автор или коавтор на неколку монографии, книги и поглавја во книги; автор на скрипта и практикум од областа на економската теорија; член и раководител во неколку научни и стручно-апликативни проекти и слично.

Добитник е на наградата за најдобар млад економски истражувач во областа на макроекономија што ја доделува Народна банка на Република Македонија (НБРМ).

Кандидатот д-р Дарко Лазаров и денес работи на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип како доцент во наставно-научната област економска теорија.

Законски услови согласно со чл. 166, ст. 1 од Законот за високо образование („Сл. весник на РМ“ 82/2018) што треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање вонреден професор

- 1. Просечен успех од најмалку 8.00 (осум) на интегрираните студии од прв и втор циклус студии**

Остварен просечен успех на прв циклус студии од 8.57 и остварен просечен успех на втор циклус на студии од 9.71;

- 2. Доктор на науки од научната област во којашто се избира**

Доктор на економски науки од научната област економска теорија на Економски факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје во 2014 година;

- 3. Доцент од научната област во која се избира**

На 1.10.2014 година д-р Дарко Лазаров е избран за доцент во научната област економска теорија на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип;

- 4. Објавени најмалку пет научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации**

Има објавено повеќе научни трудови од соодветната научна област во референтни научни публикации кои се во целост наведени во доставениот список на трудови и приложени со копија од секој труд, а овде ги издвојуваме следниве шест трудови како позначајни:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на излегување
1	Lazarov Darko and Petreski Goce	Human Capital as a Binding Constraint to Economic Growth: The Case of Macedonia.	Croatian Economic Survey, 18 (1). pp. 35-70. ISSN 1330-4860 (2016) Индексирано во Web of Science и Scopus	1994
2	Lazarov Darko and Miteva-Kacarski Emilija and Nikoloski Krume	An empirical analysis of stock market development and economic growth: the case of Macedonia.	South East European Journal of Economics and Business, 11 (2). pp. 71-81. ISSN 2233-1999 (2016) Индексирано во Web of Science и Scopus	2008
3	Petreski Goce and Lazarov Darko	Drivers of Economic Growth: A Comparative Analysis of Macedonia and Bulgaria.	Economic Studies Journal (6). pp. 3-16. ISSN 02053292 (2017) Индексирано во Scopus	1998
4	Lazarov Darko and Kocovski Mitko	Empirical analysis of Macedonian export structure: the role of metal industry	Industry Journal, 45 (1). pp. 148-160. ISSN 0350-0373 (2017) Индексирано во Ebsco	1973
5	Lazarov Darko and Kocovski Mitko	Empirical estimation of the multiplicative effects of steel industry in Macedonia by using input-output model	UTMS Journal of Economics, 7 (1). pp. 25-35. ISSN 1857-6974 (2016) Индексирано во Ebsco	2010
6	Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko	Economic impact analysis of steel industry in Republic of Macedonia: the case of Makstil a.d Skopje.	Journal "Economic Outlook", 18 (2). pp. 13-28. ISSN 1450-7951 ISSN 2334-7570 (2016) Индексирано во Ebsco	2010

Наставно-образовна дејност

Наставно-образовниот ангажман на доц. д-р Дарко Лазаров се протега уште од 2007 година, кога е избран за помлад асистент за наставно-научната област економска теорија на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Во 2010 година тој е избрана за асистент, а потоа во 2013 година е реизбран во истата научна област. Во тој временски период остварува забележителни научноистражувачки и наставно-образовни активности.

На 1.10.2014 година е избран за доцент на Економскиот факултет во наставно-научната област економска теорија. Во временскиот период на избор во звање доцент е ангажиран на прв циклус студии на предметите Основи на економија, Микроекономија, Макроекономија и Економија на иновации, додека на втор циклус студии кандидатот бил ангажиран на предметот Напредна економија. Во истиот период, кандидатот е раководител на Катедрата за економија и член на комисија за изработка на елаборати за прв, втор и трет циклус студии на Економски факултет.

Кандидатот бил ментор и член на повеќе дипломски и магистерски трудови како дел од наставно-образовниот процес на студентите на прв и на втор циклус студии на Економскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Тој во моментот е класен

раководител, согласно со Кредит-трансфер системот – ЕКТС на студентите од насоката Бизнис економија на наставниот кампус во Скопје.

Освен на матичниот, тој е ангажиран на Правниот факултет и на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип на предметот Основи на економија и микроекономија, и ангажиран на универзитетскиот предмет Бизнис економија. Во спроведување на наставно-образовните активности во рамките на своите предмети организира повеќе гостувања на претставници на бизнис секторот, универзитетски професори од странство и експерти од релевантни институции како што се претставници од Светска банка, МАНУ, Народна банка на Македонија и други.

Во наставно-образовната дејност, кандидатот е автор на рецензирана скрипта и практикум по предметот Основи на економија и микроекономија.

Научноистражувачка дејност

Кандидатот д-р Дарко Лазаров има забележителни научноистражувачки апликативни активности. Во продолжение е наведена листа на научни трудови објавени во референтни научни публикации, научни трудови презентирани или објавени на меѓународни научни собири, научни проекти, монографии и научни книги и други научноистражувачки референци.

I. Научни трудови објавени во референтни научни публикации

Lazarov, Darko and Petreski, Goce (2016) *Human Capital as a Binding Constraint to Economic Growth: The Case of Macedonia*. Croatian Economic Survey, 18 (1). pp. 35-70. ISSN 1330-4860 online / 1846-3878

Lazarov, Darko and Miteva-Kacarski, Emilija and Nikoloski, Krume (2016) *An empirical analysis of stock market development and economic growth: the case of Macedonia*. South East European Journal of Economics and Business, 11 (2). pp. 71-81. ISSN 2233-1999

1. Petreski, Goce and Lazarov, Darko (2017) Drivers of Economic Growth: A Comparative Analysis of Macedonia and Bulgaria. Economic Studies journal (6). pp. 3-16. ISSN 02053292

Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko (2017) *Empirical analysis of Macedonian export structure: the role of metal industry*. Industry Journal, 45 (1). pp. 148-160. ISSN 0350-0373

Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko (2016) *Empirical estimation of the multiplicative effects of steel industry in Macedonia by using input-output model*. UTMS Journal of Economics, 7 (1). pp. 25-35. ISSN 1857-6974

Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko (2016) *Economic impact analysis of steel industry in Republic of Macedonia: the case of Makstil a.d Skopje*. Journal “Economic Outlook“, 18 (2). pp. 13-28. ISSN 1450-7951 ISSN 2334-7570

Lazarov, Darko and Lakovic, Tanja and Miteva-Kacarski, Emilija (2017) *Does Financial Information Transparency and Objectivity Matter for Stock Market Development? A Panel Regression Analysis for The Selected European Countries*. Research Papers of the Wroclaw University of Economics (482). pp. 121-129. ISSN 1899-3192

Petreski, Goce and Lazarov, Darko (2014) *Analysis of Transmission Channels and Mechanism of the Global Economic Crisis from Developed to South-East European Countries*. Journal of Empirical Economics, 3 (3). pp. 121-132. ISSN 2310-3280

Lazarov, Darko and Lakovic, Tanja and Miteva-Kacarski, Emilija (2017) *The Quality of Financial Information and Stock Market Development: A Panel Data Study for the European Economies*. “Contemporary Trends and Challenges in Finance”, Springer Proceedings in Business and Economics, 22. pp. 145-153. ISSN 2198-7254

Petreski, Goce and Lazarov, Darko (2015) *The innovation capacity and economic growth: Empirical estimation for the CEE countries*. Economic recovery in the post-crisis period. pp. 53-63. ISSN 978-608-212-052-2

II. Научни трудови презентирани на меѓународни и домашни научни собири

Lazarov, Darko (2019) *New Methodology for increasing the Export Competitiveness of Macedonian economy*. 4th Meeting of Exporters’ Club, 28 February, 2019, Economic Chamber of Macedonia.

Lazarov, Darko (2019) *A Comparative Analysis of Macedonian and Bulgarian Growth Model: Current Perspective and Future Challenges*. Bulgarian-Macedonian Talks, 24-27 January, 2019, Pravets, Bulgaria.

Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko and Jovanov, Martin (2018) *Export performance and industrial opportunities of metals and metalworking sector in Republic of Macedonia*. VIII International Congress of Metallurgists of Macedonia METALLURGY, MATERIALS AND ENVIRONMENT, 30-3 May, Ohrid.

Josheski, Dushko and Lazarov, Darko (2018) *New Keynesian macroeconomics: Empirically tested in the case of R.Macedonia*. In: World Economics Association (WEA) Conferences, No. 1 2018, Monetary Policy after the Global Crisis, 15th February to 15th March, 2018.

Lazarov, Darko and Azeski, Branko (2018) *Извозна диверзификација и модерна реиндустријализација како фундаментални процеси за забрзување на растот на македонската економија*. Идните предизвици на економскиот развој и економските политики на Република Македонија, МАНУ, 4-5 Oct 2018, Ohrid, Macedonia.

Fidasoski, Filip and Lazarov, Darko and Kiril, Simeonovski and Sergi, Bruno (2017) *Where macroeconomic and financial instability meets economic growth in Macedonia?* Financial Services Indices, Liquidity and Economic Activity, 23-24 May, 2017, Bank of England, London.

Slaveski, Trajko and Lazarov, Darko (2017) *Industrial policies in selected CEE countries: An overview*. Second World Congress of Comparative Economics "1917 –2017: Revolution and Evolution in Economic Development", May, 2017, St. Peteresrburg. Russia.

Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko and Konatar, Aleksandar (2017) *The analysis of industrial and export opportunities of Macedonian economy*. International scientific conference on Economics and Management - EMAN 2017, March, 2017, Ljubljana, Slovenia.

Sergi, Bruno and Lazarov, Darko and Fidasoski, Filip and Rossi, Fabrizio (2016) *Does corporate governance matters to financial markets?* Future of Business and Finance: Challenges and Prospects after the Crisis, 14-15 Dec 2016, Szczecin, Poland.

Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko (2016) *The analysis of Macedonian export performance: the role of metal industry*. ECIN 2016: International Economics and Management Conference, 22 Sept 2016, Belgrade, Serbia.

Lazarov, Darko and Slaveski, Trajko (2016) *Empirical estimation of macroeconomics and institutional specific determinants of capital market development in the CEE countries*. 14th EACES conference: Comparative Economic Development in the Long Run, 8-10 September, 2016, Regensburg, Germany.

2. Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko and Stojkovic, Natasa (2016) *Bridging the industry - academia skill gap: a conceptual investigation with special emphasis on the Republic of Macedonia*. Managing the development of economic and regional systems: an Eurasian perspective International Conference, Stip, Macedonia.

Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko (2015) *Empirical estimation of the multiplicative effects of steel industry for Macedonian economy*. International Conference for Business, Economy, Sport and Tourism "Economic analysis of global trends in tourism, finance, education & menagement", 9-11 Oct 2015, Skopje, Macedonia.

Lazarov, Darko and Slaveski, Trajko (2014) *Macroeconomic volatility and economic growth: Empirical estimation for the CEE countries*. Macroeconomic volatility and economic growth: Empirical estimation for the CEE countries, 18-20 Oct 2014, Antalya, Turkey.

III. Учебни помагала (рецензирана скрипта и практикум)

3. Lazarov, Darko (2018) *Бизнис економија: селектирани микроекономски теории и концепти - скрипта*. University Goce Delcev, Stip. ISBN 978-608-244-590-8

4. Lazarov, Darko (2018) *Бизнис економија: основни квантитативни микроекономски методи - практикум*. University Goce Delcev, Stip. ISBN 978-608-244-589-2

IV. Монографија или научна книга (во земјава)

5. Petreski, Goce and Lazarov, Darko and Olivera, Kosotoska (2017) *Pathways of Transition: Empirical analysis of Macedonian and Bulgarian Economy*. Macedonian Academy of Sciences and Arts (MANU), Skopje. ISBN 978-608-203-197-2

V. Дел од монографија или научна книга (во странство)

6. Lazarov, Darko and Petreski, Goce (2018) Export Opportunity, Economic Growth and Structural Change: A Case for Industrial Policy in the Republic of Macedonia. Progress in Economic Research. Nova Science Publishers, New York, USA, pp. 155-182. ISBN 978-1-53613-340-0

7. Slaveski, Trajko and Lazarov, Darko (2017) The Impact of Institutions on Economic Growth in the Central and Eastern European Countries before and during the Global Economic Crisis. Eurasian Economies in Transition. Cambridge Scholars Publishing, United Kingdom, pp. 108-122. ISBN 1-4438-1266-8

VI. Докторска дисертација и магистерски труд

8. Lazarov, Darko (2014) Анализа на детерминантите на динамиката на македонската економија во контекст на институционалната економија и новата теорија на раст. Докторска дисертација, Економски факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

9. Lazarov, Darko (2009) Сиромаштија, нееднаквост и квалитет на живот во Република Македонија. Магистерски труд, Економски институт, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

VII. Меѓународни и домашни научни проекти

Temjanovski, Riste and Lazarov, Darko and Miteva-Kacarski, Emilija and Paceskoski, Vlatko and Arsova, Monika (2018) Transport infrastructure as well as a generic resource to boosting the economic growth of the Republic of Macedonia. Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Nikoloski, Krume and Gorgieva Trajkovska, Olivera and Lazarov, Darko and Dimitrova, Janka and Miteva-Kacarski, Emilija and Georgieva Svrtinov, Vesna and Koleva, Vlagica (2015) Влијанието на квалитетното финансиско известување и корпоративно управување врз ефикасноста на инвестициите и пазарот на капитал во РМ. Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

10. Petreski, Goce and Lazarov, Darko and Kostoska, Olivera (2016) Економски раст, инвестиции и економска соработка: Емпириска анализа на искуствата на Македонија и Бугарија. Македонска академија на науки и уметности (МАНУ) и Бугарска академија на науки (БАН).

VIII. Награда - признание за научни постигнувања

Дарко Лазаров (2017) Дали финансискиот сектор е ограничувачки фактор за економскиот раст: Студија на случај за Македонија. Годишна награда на НБРМ за млади истражувачи за најдобар труд од областа на макроекономијата и банки и банкарски системи. <http://www.nbrm.mk/2017-godishna-nagrada.nspх>

Кратка научна евалуација на некои поважни трудови

Евалуација на трудот: *Drivers of Economic Growth: A Comparative Analysis of Macedonia and Bulgaria* (2017). Economic Studies journal (6). pp. 3-16. ISSN 02053292.

Главната цел на овој труд е да го анализира придонесот на одделни фактори кои го детерминираат економскиот раст во Бугарија и во Македонија. Во истражувањето е користено сметководство на растот базирано на пристапот на производството, побарувачката и секторски пристап како базична методологија за истражување на изворите на растот. Анализата се однесува за периодот 2000-2015 година и ги опфаќа двете земји. Всушност, ваквиот пристап на компаративна анализа овозможува идентификување на сличностите и разликите во моделите на растот на двете земји.

Добиените резултати од истражувањето покажуваат дека главниот двигател на растот во двете земји се инвестициите во физички капитал. Сепак, разликите се гледаат во придонесот на работната сила и придонесот на факторската продуктивност. Имено, поголем придонес на работна сила во растот е идентификуван во Македонија, додека придонесот на факторската продуктивност е позначителен во Бугарија.

Дополнително, резултатите базирани на пристапот на побарувачката укажуваат на тоа дека потрошувачката на домаќинствата и трошењето на владата се главните двигатели за раст во двете земји, со негативни ефекти на трговскиот дефицит што се отсликува и во негативен придонес на нето извоз во растот. Освен тоа, естимираните резултати од сметководството за раст базирани на секторскиот пристап покажуваат дека економскиот раст во двете земји претежно се движи од трговијата и услужниот сектор, со помал придонес на индустријата. На крај, во трудот се понудени неколку предлози и препораки за креаторите на економските политики во двете земји во насока на забрзување на нивната развојна динамика.

Евалуација на трудот: *Human Capital as a Binding Constraint to Economic Growth: The Case of Macedonia (2017)*. Croatian Economic Survey, 18 (1). pp. 35-70. ISSN 1330-4860.

Главната цел на трудот е да одговори на прашањето дали недостатокот на квалификувана и добро образована работна сила (човечки капитал) во Република Македонија е најголем ограничувачки фактор и бариера во забрзување на економскиот раст. Во рамките на истражувањето се користени неколку истражувачки техники и методи: декомпириран пристап на квантификација на придонесот на трудот и човечкиот капитал во растот на економијата, микро пристап за анализа на стапката на поврат на инвестициите во човечки капитал и анализа на дистрибуцијата на невработеноста според образованата и возрасната структура и анализа на перцепцијата на компаниите за квалитетот на работната сила во земјата. На крајот од истражувањето е применета регресиона анализа (МНК пристап) со цел анализа на корелационата врска помеѓу инвестициите во човечки капитал и стапката на економски раст во Република Македонија.

Добиените резултати од истражувањето укажуваат на важен придонес на човечкиот капитал во економскиот раст (неговиот релативен придонес во однос на стапката на раст е околу 22%). Макрото и микропроценката на стапката на поврат на инвестициите во човечкиот капитал покажува дека стапката на поврат во високото образование е значително поголема споредено со стапката на поврат на инвестициите во средното образование. Дополнително, резултатите од анализата на перцепцијата на компаниите се прилично контрадикторни. Имено, компании и покрај тоа што го наведуваат недостигот на квалификувана работна сила како еден од најсериозните проблеми за нив, средствата што тие ги одвојуваат за обука, унапредување и квалификација на своите работници се најмали споредено со сите земји во регионот. На крај, резултатите од економетриските истражувања укажуваат дека постои позитивна и статистички значајна врска помеѓу човечкиот капитал и економскиот раст во Македонија.

Евалуација на трудот: *An empirical analysis of stock market development and economic growth: the case of Macedonia (2016)*. South East European Journal of Economics and Business, 11 (2). pp. 71-81. ISSN 2233-1999.

Овој труд има две цели. Првата цел е да се испита магнитудата на корелационата врска помеѓу нивото на развиеност на финансискиот пазар и економскиот раст за група од 14 транзициски економии од регионот на Централна и Југоисточна Европа (ЦИЕ) во периодот 2002-2012 година, додека втората цел е детална анализа на специфичностите на финансискиот пазар во Република Македонија. Во рамките на истражувањето се користени панел регресионен модел (фиксни и случајни ефекти) и динамички панел модел (Генерализиран метод на моменти - ГММ), додека за анализа на финансискиот сектор во Република Македонија е користена компаративна бенчмарк анализа.

Добиените резултати покажуваат дека развојот на финансискиот пазар е позитивен и значително поврзан со економскиот раст во анализираните земји во периодот 2002-2012 година. Дополнително, компаративната анализа на финансискиот пазар во Република Македонија сугерира дека финансискиот пазар сè уште е недоволно развиена и се соочува со голем број предизвици. Овие предизвици вклучуваат регионална интеграција на пазарот на капитал и усогласување на правните и институционалните рамки, како што се стечајните постапки, стандардите за сметководство и известување, регулаторните тела во јавниот сектор, корпоративното управување и либерализираниот трговски режим.

Евалуација на трудот: *Empirical analysis of Macedonian export structure: the role of metal industry (2017)*. Industry Journal, 45 (1). pp. 148-160. ISSN 0350-0373.

Трудот ја анализа извозната структура и извозните перформанси на македонската економија со користење на неколку синтетички индекси како што се: извозна комплексност, извозна диверзификација, извозна стандардност и извозни можности за периодот 1995-2014. Емпириската анализа е базирана на примена на методологијата на т.н. product space развиена од Hidalgo et al. (2007), при што се користени податоци од Comtrade база на податоци на ОН за извоз и увоз. Дополнително, трудот ги анализира перформансите на металната индустрија и неговата продуктивност како еден од најголемите извозни сектори во Република Македонија и го истражува развојниот капацитет и можностите за понатамошна диверзификација на производите во рамките на овој сектор.

Добиените резултати од истражувањето покажуваат дека македонскиот извоз е висококонцентриран (првите десет производи имаат речиси половина од вкупниот извоз на земјата и повеќе од 70% од извозот оди само во неколку земји) и уште поважно, извозната структура е составена од производи со ниска додадена вредност. Дополнително, резултатите покажуваат дека извозната структура е помалку диверзифицирана, што ја прави економијата многу чувствителна на надворешните шокови. Од друга страна, анализата на перформансите на металната индустрија покажува дека оваа индустрија има силни компаративни предности (индексот на компаративна предност, RCA = 2.16) и исклучително голем потенцијал за понатамошна диверзификација преку градење на компаративни предности за извоз на нови производи со поголем степен на финализација. Оттука, главната порака на трудот е да се идентификуваат развојните потенцијали на сите сектори во економијата и да се насочат сите напори кон оние индустриски гранки кои имаат најголеми развојни можности и потенцијали да се развиваат во иднина.

Евалуација на трудот: *Empirical estimation of the multiplicative effects of steel industry in Macedonia by using input-output model (2016)*. UTMS Journal of Economics, 7 (1). pp. 25-35. ISSN 1857-6974

Главната цел на трудот е квантитативна и научно базирана економска проценка на улогата и значење на индустријата за основни метали во Република Македонија и нејзиното влијание и импакт врз националната економија. Емпириската проценка вклучува истражување на директните ефекти (придонесот на челичната индустрија во БДП и економскиот раст, извозот, вработувањето, даноците и корпоративната општествена одговорност) и проценка на мултипликативните ефекти (индиректно преку синџирот на добавувачи и преку финалната потрошувачка во економијата) што оваа индустрија ја генерира во националната економија преку репродукциските процеси.

Методологијата за проценка на економските ефект е базирана на примена на инпут-аутпут модел и методологија за проценка на мултипликативните ефекти. Резултатите од емпириската анализа на економските и финансиските показатели укажуваат дека оваа индустрија има значителен директен импакт врз економијата и воедно претставува една од најголемите индустриски гранки во земјата гледано низ учеството во БДП, извозот, бројот на вработени, даночни приходи и други параметри. Дополнително, резултатите покажуваат дека секој денар бруто вредност создадена во овој сектор генерира дополнителни 3 денари во економијата преку мултипликативните канали што само ја потврдува констатацијата за важноста на овој сектор за македонската економија.

Евалуација на трудот: *Does Financial Information Transparency and Objectivity Matter for Stock Market Development? A Panel Regression Analysis for The Selected European Countries (2017)*. Research Papers of the Wroclaw University of Economics (482). pp. 121-129. ISSN 1899-3192

Трудот се обидува да одговори на прашањето дали финансиската транспарентност и објективноста во финансиското известување се важни за развојот на пазарот на капитал. Во тестирање оваа хипотеза е користен примерок од 38 избрани европски економии за периодот 2006-2014 со примена на динамичка панел регресионен модел (генерализиран метод на моменти). Примената на стандардите за ревизија и известување (SARS) се користи како репрезентативна варијабла за мерење на финансиската транспарентност и објективност, додека капитализираноста на берзата во однос на БДП е најчесто користена варијабла за мерење на развиеноста на пазарот на капитал.

Добиените резултати покажуваат дека квалитетот на финансиските информации има позитивно и значајно влијание врз развојот на пазарот на капитал откако ќе се контролираат стандардните макроекономски и финансиски детерминанти кои влијаат врз пазарот на капитал. На овој начин емпириски ја потврдуваме првичната теза дека квалитетот на финансиското известување е една од најважните детерминанти на развојот на пазарот на капитал, при што таквото позитивно влијание на квалитетот на финансиското известување и ревизија врз развојот на пазарот на капитал е многу позначително во случај на земјите-членки на ЕУ.

Евалуација на трудот: *Economic impact analysis of steel industry in Republic of Macedonia: the case of Makstil a.d Skopje (2016)*. Journal "Economic Outlook", 18 (2). pp. 13-28. ISSN 1450-7951 ISSN 2334-7570

Главната цел на трудот е емпириска квантификација на вкупното економско влијание и значење на челичната индустрија врз македонската економија преку случајот Максил а.д. Скопје. Емпириската квантификација вклучува истражување на директните ефекти (придонесот на Максил како компанија во БДП, извозот, вработувањето, даноците и корпоративната општествена одговорност) и поважно проценка на мултипликативните ефекти (индиректните ефекти преку синџирот на добавувачи и индуцираните ефекти со поттикнување на финалните потрошувачка) што ја создава Максил а.д. Скопје како најголема компанија во челичната индустрија во Република Македонија. Истражувањето е базирано на примена инпут-аупут модел како општо прифатена методологија која се користи за ваков тип на анализи.

Резултатите од емпириската анализа укажуваат дека за секој денар што Максил го создава вкупното производство во економијата се зголемува за 1,75 денари, 1 денар е директниот ефект на Максил, додека дополнителните 0,75 денари произлегуваат од индиректните ефекти што се создаваат преку репродукциските процеси. Дополнително, економската активност на Максил создава дополнителни 0,35 денари за секој денар генерирана бруто вредност на Максил преку поттикнување на финалната потрошувачка што само потврдува дека оваа компанија има значајно влијание во рамките на индустријата за основни метали и забележително влијание за националната економија.

Евалуација на трудот: *Analysis of Transmission Channels and Mechanism of the Global Economic Crisis from Developed to South-East European Countries (2014)* Journal of Empirical Economics, 3 (3). pp. 121-132. ISSN 2310-3280

Целта на трудот е да се испита влијанието и трансмисионите ефекти од економската и финансиската криза во развиените земји врз економиите на Југоисточна Европа преку користење на економетриска анализа на голем број трансмисиони механизми, како што се дознаките од странство, извозот, странските директни инвестиции и финансискиот сектор.

Резултатите од истражувањето покажуваат дека повеќе погодени земји од светската економска криза беа земјите од ЈИЕ кои се поинтегрирани во ЕУ, наспроти помалку развиените земји кои имаат помал интензитет на економски и финансиски интеракции со развиените ЕУ земји. Од друга страна, истражувањето покажа дека преливните негативни ефекти од кризата се случиле преку различни канали во различни земји, при што ефектите од одделните трансмисиони механизми биле различни од земја до земја. За илустрација, Македонија најсериозниот негативен шок го почувствувала преку падот на извозот, Бугарија и Романија преку намалување на приливот на СДИ, Србија преку значително ограничување на дознаките од странство, додека Словенија преку финансискиот сектор.

Евалуација на трудот: *The Quality of Financial Information and Stock Market Development: A Panel Data Study for the European Economies (2017)* "Contemporary Trends and Challenges in Finance", Springer Proceedings in Business and Economics, 22. pp. 145-153. ISSN 2198-7254

Главната цел на трудот е да се испита корелациската врска и каузалната поврзаност помеѓу квалитетот на финансиските информации и нивото на развиеност на пазарот на капитал. Истражувањето е базирано на примерок од 36 европски економии во периодот 2006-2012 преку примена на динамичен панел регресионен модел (систем GMM).

Резултатите покажуваат позитивна и значајна поврзаност помеѓу квалитетот на финансиските информации и развојот на пазарот на капитал. Ефектите од финансиското

известување врз развојот на пазарот на капитал се многу позначајни во случај на земјите кои не се членки на ЕУ. Дополнително, резултатите укажуваат на тоа дека стапката на раст, странските директни инвестиции, банкарскиот сектор и квалитетот на корпоративното управување се позитивно и значително поврзани со развојот на пазарот на капитал, додека стапката на инфлација и нестабилноста на цените на акциите негативно влијаат врз активностите на пазарот на капитал.

Евалуација на трудот: *The innovation capacity and economic growth: Empirical estimation for the CEE countries* (2015) Economic recovery in the post-crisis period. pp. 53-63. ISSN 978-608-212-052-2

Овој труд има две цели. Првата цел е да се испита прашањето дали и колку капацитетот за иновации го одредува економскиот раст и економските перформанси на земјите од Централна и Источна Европа (ЦИЕ) со примена на неколку економетриски техники. Главната варијабла во моделот која го мери иновациониот капацитет е базирана на неколку индикатори. Во конкретниот случај, капацитетот за иновации како главна варијабла во моделот се состои од издвојувања за истражување и развој, број на патенти, број на статии во научни публикации, како и плаќања на авторски надоместоци. Втората цел на трудот е на базичните претпоставки на новата теорија на раст (ендогени модели на раст базирани на R & D и иновации) за улогата и важноста на иновациите како основен фактор и главен двигател на долгорочниот економски раст преку користење на панел регресионен модел (ГММ) за голема група на земји во период од повеќе декади. На крај, трудот ги анализира перформансите и иновациониот капацитет на земјите во регионот, со посебен акцент на македонската економија. Фокусот е ставен на капацитетот за креирање на иновации и способноста за апсорбирање и трансфер на нови технологии.

Резултатите од анализата укажуваат дека сите земји од регионот без исклучок имаат сериозни предизвици во контекст на нивниот капацитет за креирање на иновации. Недостигот на човечки потенцијал, недоволно изградена иновацииска инфраструктура и скромниот износ на одвојувања на државата и приватниот сектор за иновации се главните причини за тоа. Во таа насока, препораките за креаторите на политиките се во насока дека треба да се вложат сериозни напори во насока на градење на сериозен институционален потенцијал за иновации ако земјите од ЈИЕ сакаат да се надеваат на забрзување на конвергенцијата кон развиените земји од ЕУ имајќи го во предвид фактот дека токму иновациите се главниот двигател и морот на долгорочниот раст.

Евалуација на трудот: *Bridging the industry - academia skill gap: a conceptual investigation with special emphasis on the Republic of Macedonia* (2016) Managing the development of economic and regional systems: an Eurasian perspective, Stip, Macedonia

Основната цел на трудот е анализа на јазот помеѓу капацитетот на образовниот систем и потребите на индустријата во Република Македонија. Во остварување на таа цел фокусот е ставен на идентификување на улогата на образовниот систем во подобрување на иновационите капацитети на земјата преку панел регресиона анализа за група на земји од регионот на Западен Балкан. Втората цел на трудот е анализа на компактибилноста и квалитетот на работната сила и образовниот систем согласно со потребите на индустријата во Република Македонија преку компаративна анализа базирана на податоци од националните и меѓународните статистички спроведени анкетни истражувања.

Резултатите покажуваат дека речиси сите земји од регионот се соочуваат со недостиг на квалификувана работна сила посочувајќи дека токму тие проблеми со работната сила за најголеми бариери за ниската продуктивност и конкурентност. Дополнително, резултатите од истражувањето во Македонија покажуваат дека јазот кој постои помеѓу образовните институции на сите нивоа и бизнис секторот се одразува како во делот на несоодветните квалификации на потенцијалната работна сила, исто така се одразува на човечкиот потенцијал за иновации.

Евалуација на трудот: *Извозна диверзификација и модерна реиндустријализација како фундаментални процеси за забрзување на растот на македонската економија* (2018) Идните предизвици на економскиот развој и економските политики на Република Македонија, МАНУ.

Основна цел на трудот е адресирање на причините за лоши економски резултати во последните две декади низ една научна и објективна призма, идентификување на идните развојни можности и потенцијали на економијата, и најважно, понуда на решенија и предлог политики насочени кон динамизирање на економскиот раст. За таа цел ќе биде користена современа научна методологија базирана на детална дијагностика на постоечкиот модел на раст и проценка на изворите на растот, современи методи за истражување на индустриските перформанси на ниво на поединечна индустриска гранка и извозната структура на ниво на поединечен производ и систематизирање на успешни практики од светски искуства.

Базичната теза на која почива истражувањето е тезата дека долгорочниот економски раст е детерминиран од индустриската и извозната структура на земјата. Имено, земјите кои имаат поголемо учество на индустријата и извозот во БДП со индустриска и извозна структура примарно базирана на производи кои се карактеризираат со поголема комплексност и ниво на софистицираност, се истовремено земји кои имаат поголем капацитет да генерираат високи стапки на раст.

Република Македонија како мала отворена економија има само една развојна алтернатива која се однесува на реструктурирање на индустриската структура преку пренасочување на ресурсите од индустриски дејности со пониска додадена вредност кон индустриски сектори, потсектори и производи кои имаат повисока додадена вредност и продуктивност и зголемување на извозната конкурентност. Во таа насока, потребни се економски политики кои ќе го поттикнат процес на модерна реиндустријализација (зголемување на учеството на преработувачката индустрија во БДП преку пренасочување на ресурсите кон индустриски гранки кои имаат поголема додадена вредност и повисоко ниво на продуктивност) и ќе го забрзаат процесот на извозна диверзификација (зголемување на бројот на извозни производи кои имаат повисок степен на финализација во рамките на глобалните ланци на снабдување).

Евалуација на трудот: Економска анализа на директните ефекти на индустријата за основни метали во Република Македонија. Годишен зборник (2015), Економски факултет, 9. pp. 63-86. ISSN 1857-76-28

Основна фундаментална цел на овој труд е квантитативна и научно базирана проценка на индустријата за основни метали и нејзината улога и важност за македонската економија преку примена на економска импакт методологија и пристапот на проучување на економските индикатори и финансиски показатели за перформансите на индустријата. Таквата економска проценка и анализа подразбира проучување на директните ефекти (придонес во креирањето на БДП, извозот, вработеноста, даноците и корпоративно – општествената одговорност) и мултипликативните ефекти (индиректни преку синџирот на добавувачи и индуцирани преку ефектот на потрошувачка) што индустријата ги генерира во спроведување на репродукциските процеси во рамките на националната економија.

Во рамките на трудот се дадени предлози во насока на дефинирање на приоритети во креирањето на индустриската политика што подразбира насочување на поддршката кон оние индустриски гранки кои би можеле да имаат значителен импакт за националната економија од аспект на поттикнување и забрзување на растот на економијата, креирање на нови работни места, зголемување на извозот и сл.

Евалуација на трудот: Дали финансискиот сектор е ограничувачки фактор за економскиот раст: Студија на случај за Македонија. Годишна награда за млади истражувачи за најдобар труд од областа на макроекономијата и банки и банкарски системи. НБРМ

Главната цел на трудот е преку примена на приспособен пристап на дијагноза на растот да одговориме на прашањето дали финансискиот сектор е ограничувачки фактор за растот на македонската економија т.е. дали факторите на страната на побарувачката го забавуваат долгорочниот раст во Република Македонија. Емпириската анализа заснована на примена на компаративната анализа укажува дека Република Македонија има релативно висока цена на капиталот и тоа се должи најмалку на три причини: 1) малиот банкарски пазар и ниското ниво на ликвидност на пазарот на капитал, 2) ниското ниво на конкуренција и недоволната ефикасност на банкарскиот сектор, 3) високиот кредитен ризик. Овие адресирани слабости на финансискиот сектор во Република Македонија ја ограничуваат кредитната активност на банките кон приватниот сектор и на тој начин влијаат деструктивно врз економскиот

раст на земјата. Оваа хипотеза ја тестираме со примена на линеарна регресиона анализа (метод на најмали квадрати – OLS) и ARDL (Autoregressive Distributed Lag) модел каде што ги анализираме детерминантите на стапката на кредити кон приватниот сектор во Република Македонија за периодот од четврти квартал (Q4) на 2004 година до трети квартал (Q3) на 2016 година, што опфаќа 48 опсервации.

Добиените резултати од двата модели се слични помеѓу себе и водат кон некои заеднички заклучоци. Имено, стапката на економски раст преку финалната побарувачка на домаќинствата и инвестициската побарувачка на фирмите има силно и статистички значајно позитивно влијание врз стапката на раст на банкарските кредити кон приватниот сектор. Дополнително, од добиените резултати може да се резимира дека од банкарските специфични детерминанти (фактори на страната на понудата), банкарските депозити и адекватноста на капиталот имаат позитивно и статистички значајно влијание врз стапката на банкарски кредити кон приватниот сектор. На крај, резултатите ја потврдуваат нашата хипотеза на статистички значајната врска со негативен предзнак помеѓу нефункционалните кредити и кредитната активност, укажувајќи дека стапката на нефункционалните кредити кај претпријатијата ја ограничуваат кредитната активност на банките кон приватниот сектор.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Кандидатот доц. д-р Дарко Лазаров, покрај реализираните наставно-образовни и научноистражувачки активности, има забележителни остварувања во стручно-апликативната и организациско-развојната дејност. Имено, кандидатот бил раководител или член на повеќе стручно-апликативни проекти поддржани и финансирани од Стопанска комора на Македонија, ЕУ и други институции. Исто така, тој повремено објавува текстови и колумни во дневни весници и стручни магазини, како што се *Капитал, Бизнис и економија, Нова Македонија* и други. Воедно, кандидатот во изминатиот период организирал повеќе работилници, стручни дебати, гостувања на експерти, како што се претставници на Светска банка, НБРМ, универзитетски професори од странски факултети, при што значително придонел во промоција и развој на Економскиот факултет во Штип.

Подолу се дел од активностите поврзани со стручно-апликативната и организациско-развојната дејност:

- Раководител на Катедра за економија на Економски факултет - Штип;
- Автор на стручна монографија и раководител на стручно-апликативни проекти, експертизи и анализа за приватниот сектор;
- Член на повеќе факултетски комисији (комисија за изработка на елаборати за прв циклус студии; комисија за изработка на втор циклус студии; комисија за изработка на трет циклус студии; уписна комисија на прв циклус студии; комисија за евалуација; пописна комисија);
- Организатор и учесник на повеќе работилници, стручни дебати, гостувања на експерти и универзитетски професори од странство.

I. Труд во стручно (научно-популарно) списание

11. Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko (2015) Економска анализа на директните ефекти на индустријата за основни метали во македонската економија. Годишен зборник 2015, Економски факултет, 9. pp. 63-86. ISSN 1857-76-28

II. Стручно-апликативни проекти и експертизи

12. Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko (2017) Анализа на развојните можности и потенцијали за производн диверзификација на металната индустрија. Стопанска комора на Македонија

13. Fiti, Taki and Lazarov, Darko and Polenakovik, Radmil (2018) Идентификување на развојните можности за структурни промени и извозна диверзификација преку активни индустриски политики – студија на случај: машински и металопреработувачки сектор. Национален центар за развој на иновации и претприемачко учење

14. Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko (2015) Економска импакт и cost-benefit

анализа на индустријата за основни метали во Република Македонија. Стопанска комора на Македонија и Прогрес плус.

III. Стручна монографија

15. Lazarov, Darko and Kocovski, Mitko (2016) Економска импакт анализа на индустријата за основни метали во Република Македонија. Goce Delcev University – Stip, Stip. ISBN 978-608-244-344-71.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложената документација, Комисијата констатира дека на распишаниот Конкурс за избор на наставник за сите звања за научната област економска теорија на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип се пријавил единствено кандидатот д-р Дарко Лазаров.

Во согласност со Законот за високо образование и Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и по деталното разгледување на доставената комплетна документација наведена во Конкурсот, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот доц. д-р Дарко Лазаров ги исполнува потребните услови за избор во наставно-научно звање вонреден професор.

Земајќи ги предвид наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и останатите компоненти од вкупната активност во периодот од изборот во звањето доцент до денес, Комисијата го верифицира научниот и стручниот развој на кандидатот доц. д-р Дарко Лазаров преку вкупно остварени 273 поени (НО30+НИ188+САОР55). Врз основа на неговите научноистражувачки и стручно-апликативни референци и постигнувања во наставно-образовната дејност, Комисијата констатира дека кандидатот д-р Дарко Лазаров покажува исклучително растечки, продлабочен и континуиран развој во академскиот потенцијал.

Врз основа на претходно изнесените констатации, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, да го избере доц. д-р Дарко Лазаров во звањето вонреден професор во научната област економска теорија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Академик Гоце Петрески, редовен професор, претседател, с.р.
Д-р Трајко Славески, редовен професор, член, с.р.
Д-р Круме Николоски, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р.б.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Избор во звање доцент	1	30			30
	ВКУПНО					30
Р.б.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Монографија или научна книга во земја-ва (реден број 25-27)	3	10			30
2.	Дел од монографија или научна книга (реден број 28 и 29)			2	10	20
3.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание со импакт фактор (прв автор, втор автор, останати автори)	(прв автор, реден број 1 и2) 2x15 =30 (втор автор, реден број 3) 1x10 =10				40
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори)	(прв автор, реден број 4-7) 4x9 =36 (втор автор, реден број 8) 1x6 =6				42
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир (реден број 9, 10 и 22)			3	3	9
6.	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјава и во странство (реден број 12-21,23 и 24)	1	2	12	2	25
7.	Одбранета докторска теза (реден број 30)	1	8			8
8.	Одбранета магистерски труд (реден број 31)	1	4			4
9.	Награди-признанија за научни/ уметнички постигнувања, сценско-музички награди (реден број 35)	1	5			5
10.	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати)	Рецензент во СЦИ списание 1x2=2 Рецензент во ЦА списание 2x1.5=3 Вкупно=2+3=5				5
	ВКУПНО					188
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Труд во стручно (научно-популарно) списание (реден број 36)	1	2			2

2.	Стручна монографија (реден број 40)	1	8			8
3.	Учесник во научен проект (реден број 32-34)	2	5	1	10	20
4.	Елаборати и експертизи (реден број 37-39)	3	2			6
5.	Член на факултетски орган, комисија	6	2			12
6.	Раководител на катедра/оддел/центар	1	3			3
7.	Класен раководител, согласно со Кредит-трансфер системот - ЕКТС (за четири години)	1	4			4
	ВКУПНО					55
	Поени кои се однесуваат на целокупната актива на кандидатот	НО	НИ	САОР		
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ	30	188	55		273